

DOSYA/ GÖZLEM VE GÖRÜŞLER**OLAĞANDIŞI DURUMLARDA TTB İÇİN BİR PERSPEKTİF ÖNERİSİ***Eftal YILDIRIM**

En geniş anlamda gücünü ve kaynaklarını ortaya koyduğu Marmara Depremi süreci olmakla beraber TTB daha önce de yaşanan Olağandışı Durum'lara değişik boyutlarda müdahale olmuş ve günümüze dek çok değerli deneyimler biriktirmiştir. 1991 Kuzey Irak Göçü'yle başlayan müdahale süreci, Marmara Depremi'ne kadar kapsamı farklı boyutlarda olmak üzere sürdürülmüştür. Bu süreçte; Dinar Depremi, İzmir Sel Felaketi, Senirkent Heyelanı, Kırıkkale Mühimmat Fabrikası patlaması, Bartın Sel Felaketi, Kırklareli Göçmen Kampı ve Adana Depremi'ne gözlemci ve aktivist olarak katkıda bulunulmuştur. Marmara Depremi sürecinde ise "Örgüt"ün kaynaklarının tümünü devreye sokarak; "örgüt disiplini", "görev bilinci" ve "özveri" ile Bölge'deki sağlık hizmetlerinin sunum, organizasyon ve yeniden yapılandırılmasında, hiç de alçakgönüllülük duygusuna kapılmadan ifade etmemiz gereken, hizmetler yapılmıştır. Bölge'de oluşturulan üç adet Koordinasyon Merkezi'nde gönüllü aktivistlerle sürdürülen çalışmalar, dönemsel raporlara dönüştürülerek; "iyileştirme" süreci de kapsamlı şekilde izlenmiş ve başta Sağlık Bakanlığı olmak üzere, ilgili devlet kurumları asli görevlerini yapmaya çağırılmıştır. Ancak kamuoyu tarafından da görüldüğü gibi ortada bu önerileri ne dinleyecek ne de gereğini yapabilecek bir kamu otoritesine rastlanılmamıştır... Bu duygulanımın barındırdığı tehlike ise tam bu noktada başlamaktadır ve kanımca örgüt adına çözülmesi gereken düğüm noktası da burasıdır.

Verili durumdan yola çıkılarak; devletin zaten hantal örgütlenme yapısı içinde hiçbir zaman ülkede yeterli organizasyonu sağlama becerisinde olamayacağı ve ülke insanının yararına olacak biçimde davranamayacağı, dolayısıyla olağan durumlarda olduğu gibi, olağandışı

durumlarda da Devlet'ten fazla beklenti içinde olmamak gerektiği gibi düşünceler benimsenebilir. Yine bu anlayışa göre devletin müdahalesinin işleri içinden daha da çıkılmaz boyuta getireceği de iddia edilebilir. Bu düşünceyi doğrular nitelikte birçok örnek bulmak da mümkündür. Devlet organları merkezi bürokratik yapısı içinde gereksinimlerin saptanmasından, ulaştırılmasına ve düzenli olarak dağıtılmasına kadar her süreçte beceriksizliğini kanıtlamıştır. O halde "sivil toplumcu" yapılarda sıklıkla görüldüğü gibi şu yargıya varılabilir; "Yeter ki Devlet aradan çekilsin, Sivil Toplum Örgütleri gereğini yapar!..." Ne yazık ki çok yüzeysel değerlendirmeler yapılarak varılan buna benzer yargılar, toplumda oldukça fazla yandaş bulmuş ve başta AKUT vb. gibi dernekler olmak üzere adına "Sivil Toplum Örgütü" denilen yapılanmalar fetişleştirilerek kutsanmıştır. Bu isimlendirme bilinçli biçimde Bakanlıklar ve çeşitli Devlet Kurumları tarafından da desteklenmiş ve yıllardır "Demokratik Kitle Örgütü" olarak bilinen Sendikalar ve Meslek Örgütleri de bu tanım içinde anılır olmuştur. Bu sonuçtan hem Devlet hem de "sivil toplumcu" anlayış sahipleri hoşnut kalmışlar; Devlet kendi asli görevlerini yapmamanın hesabını verecek yerde (Kızılay gibi birkaç üzeri kapatılmayacak örnek dışında) kendini aklamış, "Sivil Toplumcu"lar da "inisiyatif" geliştirmenin yarattığı hoşnutlukla, halkın yaptığı yardımlarla, toplumun bazı katmanlarının vicdanlarının rahatlamasını sağlamışlardır.

TTB'nin kamu yararını önceleyen bir meslek örgütü olarak, ülke insanının sağlığının olması gereken en üst düzeyde tutulmasının sorumluluğu içinde, sahip olduğu değerler bütünü onu, diğer meslek örgütleri içinde öne çıkarmaktadır. Bu önde olma duygulanımı, insan yaşamının ve sağlığının öncelikleri dolayısıyla bazı refleksler üretilmesine yol açmaktadır. Örgütün yılların birikimiyle içinde barındırdığı bilgi, beceri ve deneyim

*Çanakkale Tabip Odası Delegesi

zenginliği inançlı insan gücüyle de bütünleşerek gereken ölçüde sağlıklı refleksler üretilmesini sağlamıştır. Ancak bu sağlıklılığın sürekli olması ve kendini yenilemesi için süregelen bir iç değerlendirme dinamiğinin canlı tutulması gerekmektedir.

TTB bünyesinde "Olağandışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri Eğitici Grubu" oluşturularak Tabip Odaları organizasyonu ile yapılan kurslarla hekimlerin; Olağandışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri konusunda bilgi ve beceri kazanmasına yönelik çok yetkin çalışmalar yürütülmektedir. Hekimlerin yerelde herhangi bir olağandışı durumla karşılaştıklarında, önceden aldıkları eğitim çerçevesinde zamanında ve etkin bir biçimde müdahil olmalarını amaçlayan eğitim, katılanlar tarafından da olumlu ve çok yararlı olarak değerlendirilmektedir. Düzenlenecek kurs sayısının artırılması, örgütün alana ilişkin nitel ve nicel gücünü artıracaktır. Aynı zamanda yerelliklerde resmi sağlık kuruluşları yöneticilerinin de uyarılmalarına yol açacaktır. Ancak bu eğitimler sonucu kazanılan bilgi birikimi yönetsel niteliklerin ağırlıklı olduğu bir anlayış çerçevesinde değerlendirilmeli, alan pratiğine ilişkin çalışmalar yerel yöneticilerin sorumluluğunda sürdürülmelidir.

TTB politikalarının oluşturulması ve yürütülmesinde örgütün dinamik yapısallığı içinde, özgün alanlara yönelik çalışmaların yapıldığı "Kol" faaliyetleri her zaman üzerinde öncelikle durulmayı hak eden yapılanmalar olmuştur. Yakın süreçte yaşanan deneyimler ışığında "Olağandışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri Kolu" oluşturulma gereksiniminin ortaya konulmasıyla, "Kol yapılanması" yaşama geçirilerek bu alana özgü çalışmalar yapılmaya başlandığı bilinmektedir. Olağandışı Durumlar öncesi, sırası ve sonrasında izlenecek plan, yöntem ve

uygulamanın; örgüt ilkeselliği çerçevesinde, bu "kol" organizasyonu tarafınca yürütülmesi eldeki verili gücün etkin kullanımına yarayacaktır. "Kol" oluşumunda görev alan "oda" temsilcileri, yerellik-merkez bağlantısını organik olarak sürdürmeli ve "hazırlıklı olma" kapsamında çalışmalarını aktarmalıdır. "Kol Yürütmesi" eldeki potansiyeli etkin olarak değerlendirerek olası bir olağandışı durum öncesinde planlarını uygulamaya hazır duruma getirmelidir. Uygulamada görev alacak aktivistlerin çoğunun "kamu görevlisi" olmaları göz önüne alınarak sorunun çözümüne yönelik önlemler alınmaya çalışılmalıdır.

"TTB Olağandışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri Kolu", olağandışı durumlarda da olağan durumlarda olduğu gibi herkesin gereksinimi ölçüsünde sağlık hizmetine ulaşabilmesinin yolunu açacak bir sistem perspektifiyle donanımını artırarak, gücünü bu yönde kullanmalıdır. Bu amaçla verili sağlık örgütlenme mekanizmalarının kanallarını zorlayacak yöntemler geliştirmelidir. Alana yönelik bilgi birikimi bunu sağlayacak yeterliliktedir.

Olağandışı durumların dışında da meslek etiği içinde ülke insanının sağlık hizmetine "eşit ve parasız" olarak ulaşabilme kavgasını yapan TTB, bu amaca yönelik engellerin saptamasını yaparken çözüm önerilerini de ortaya koymayı sürdürmelidir. Olağan olsun olmasının sorunların kaynağında kapitalist yönetim yapılanmasının eşitsizlikçi ve kar hirsını öne çıkaran ezici rekabet anlayışının olduğu saptaması hiç bıkmadan vurgulanmalıdır. Doğa kaynaklı olağandışı durumların insanlığa verdiği zararın yanısıra insan eliyle yaratılan olağandışı durumlardaki yıkımların boyutları insanlık adına yüz kızartıcıdır. Bu insanlık suçlarının nedeninin de kapitalizm olduğu hiç akıldan çıkarılmamalıdır...